

Materiały Konferencji „Korelacje Towarzystwa Lekarskiego Krakowskiego z Uniwersytetem Jagiellońskim, w szczególności z Wydziałem Lekarskim w latach 1964–2014”

Przegląd Lekarski 2014, 71/4, strony 237–247 (reprint)

650-lecie UJ środowisko medyczne podwawelskiego grodu uczciło m.in. konferencją 15 maja 2014 r. Zorganizowały ją: Towarzystwo Lekarskie Krakowskie (TLK), Polskie Towarzystwo Neurochirurgów, Stowarzyszenie Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ i wydawnictwo Medycyna Praktyczna.

Materiały to trzy wykłady. Pierwszy Władysława Sułowicza, Igora Gościńskiego i Adama Wiernikowskiego, przypomina powstanie w r. 1862 „Przeglądu”, który stał się organem Towarzystwa założonego w 1866 roku. Wykład opisuje lata powojenne, trudności wydawnicze, a szczególnie — zaangażowanie Towarzystwa i jego organu w tematykę ludobójstwa, Holokaustu i losów więźniów Auschwitz (liczne zeszyty, artykuły, referaty i książki). Niektóre ukazały się też po niemiecku i japońsku. Artykuł wymienia zasłużonych: Józefa Bogusza, Antoniego Kępińskiego, Stanisława Kłodzińskiego, Jana Masłowskiego i późniejszych — Aleksandra Skotnickiego, Zdzisława Jana Ryna i Igora Gościńskiego. Współpraca umożliwiła wydanie prac związanych z jubileuszami: TLK, PTL, zasłużonych członków (m.in. 90-lecia Henryka Gaertnera) i Solidarności krakowskiej służby zdrowia. Wydano też podręczniki angielskiego, onkologii, cukrzycy i położnictwa. Ukazały się również specjalistyczne zeszyty „Przeglądu” i suplementy z materiałami konferencji naukowych studentów medycyny.

Drugi artykuł „Towarzystwo Lekarskie Krakowskie a Wydział Lekarski UJ — przeszłość i teraźniejszość”

napisali Igor Gościński, Adam Wiernikowski i Jarosław Zawiliński. Z wydziałem byli lub są związani liczni prezesi, członkowie zarządu i samego Towarzystwa. Towarzystwo przekazuje zasłużonym lekarzom, w tym z uczelni, medale i dyplomy, a corocznie nagrody wyróżniającym się doktorantom i habilitantom. Integruje środowisko krakowskie z uczelnią i towarzystwami specjalistycznymi, współpracuje z komisjami PAN i PAU oraz Stowarzyszeniem Absolwentów Wydziałów Medycznych UJ. Artykuł podkreśla zasługi i podaje biogramy jego prezesów Henryka Gaertnera i Zdzisława Gajdy oraz Marii Rybakowej — członków honorowych TLK. Tematyka Towarzystwa obejmuje nauki podstawowe i kliniczne, historię medycyny (gości Muzeum Wydziału Lekarskiego UJ), bioetykę (współdziałało w powstaniu Kodeksu Etyki Lekarskiej) i Holokaust. Przy opisie dziejów Domu Lekarskiego (z 1905 roku) są podane biogramy zasłużonych dlań rektorów: Tadeusza Popieli, Ryszarda Gryglewskiego, Tadeusza Cichockiego i Andrzeja Szczeklika — członków honorowych TLK. Towarzystwo promuje twórczość literacką i artystyczną lekarzy. Przypomina związki medycyny krakowskiej z wileńską i lwowską. Współpracuje z Polonią medyczną, Izbą Lekarską i Medycyną Praktyczną.

Ostatni artykuł szkicuje dzieje Kliniki Neurologiczno-Psychiatrycznej w stulecie jej powstania, a szczególnie opisuje osobę i działalność jej twórcy — Jana Piltza. Autorami wykładu są: Igor Gościński, Marek Moskała, Krzysztof Stachura i Jarosław Zawiliński.

W czasie konferencji pokazano film „Nasze powroty do Uniwersytetu”.

Materiały Konferencji są dalszym skromnym wyrazem hołdu Towarzystwa dla 650-letniej Wszechnicy Jagiellońskiej.

HENRYK GAERTNER — KRAKÓW

Albert Schweitzer

Kazania strasburskie o czci dla życia

Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2014, stron 41,
ISBN 978-83-7780-928-0

Autorka, dr fil. Maria Zofia Lewandowska, polonistka, posiada ciekawy dorobek literacki: wiersze (w kilkunastu tomikach i antologiach), prozę (eseje, artykuły o filozofii, kulturze, twórczości i religii) oraz sztukę teatralną i tłumaczenie poematu Macieja Korwina. Schweitzer był tematem jej tezy doktorskiej i różnych artykułów.

Dr Lewandowska jest autorem obszernego wstępu i polskiego tłumaczenia niemieckiego oryginału. Wstęp

(20 stron) to świetnie przedstawiona biografia Schweitzera z ciekawą interpretacją jego zainteresowań, działalności i osiągnięć jako muzyka i muzykologa, teologa i kaznodziei, filozofa i etyka, lekarza i szpitalnika, kulturoznawcy, bojownika o postęp, równość ras i pokój, polityka, pisarza i mówcy. Warto tu przypomnieć, że filozofia i etyka Schweitzera „cześć dla życia” powstała w 1915 roku w czasie jego pracy jako lekarza tubylców w gabońskim buszu Lambarene. Albert Schweitzer twierdził sam, że powstały przed stu laty szpital w Lambarene jest symbolem jego myślenia i stał się trwałym, materialnym wyrazem czci dla życia.

Cześć dla życia jest tematem wielu wypowiedzi i pism Schweitzera. Do najważniejszych należą kazania. Z ich wielkiej liczby autorka przełożyła dwa kazania wygło-

szone w niedziele 16 i 23 lutego 1919 roku w kościele św. Mikołaja w Strasburgu. „Kazanie pierwsze o czci dla życia” i „Kazanie drugie o kwestiach etycznych i czci dla życia” traktują nie tylko o miłowaniu Boga, lecz głównie o szacunku dla wszystkiego życia — ludzi, zwierząt i roślin. Na końcu znajduje się skrócone kalendarium życia i działalności Schweitzera. Półtwarda kartonowa okładka

ma na froncie szkic głowy Schweitzera, wykonany przez autorkę, a z tyłu — jej biogram i wizerunek.

Książkę należy polecić wszystkim zainteresowanym problemami bioetyki, zwłaszcza lekarzom, przyrodnikom oraz filozofom i etykom.

HENRYK GAERTNER — KRAKÓW

Jerzy Supady

Impresje szkolne

Nakład własny, Łódź 2004, stron 88, ilustr.

Profesor Supady, historyk medycyny, emerytowany kierownik Katedry Historii Medycyny i Farmacji w Łodzi, autor cennych książek z tej dziedziny, urodził się w roku 1941 w Starej Wsi (w pobliżu Piotrkowa Trybunalskiego). W otwierającym książkę „Prologu sentymentalnym” opisuje niewielki majątek, jego gospodarkę, życie domu, rodziców i gości oraz swe wczesne zainteresowania sztukami pięknymi i przyrodą. Koniec wojny stał się kresem dzieciństwa.

Wykształcenie podstawowe zapewniły szkoły w Rozprzy i Opocznie. Ciekawie są przedstawione postacie nauczycieli, kolegów, trudności zdobywania wiedzy (wzmianka o korepetycjach), zainteresowania literaturą klasyczną i przygodową, liczne psoty i międzykoleżeńskie bitki, ideologizacja młodzieży i walka z religią oraz wycieczki szkolne, wychowanie fizyczne i sport.

Następny rozdział to wspomnienia z liceum ogólnokształcącego w Opocznie. Czytamy charakterystykę wykładowców poszczególnych przedmiotów oraz uwagi o programie kształcenia, harmonogramie zajęć i regulaminie szkoły, o udziale w działalności kulturalno-oświatowej (akademie, wieczornice, teatr, ciekawe wycieczki). Dużo uwagi poświęcono działaniom sowietyzacyjnym, w tym organizacjom ZMP i ZMS.

Połowę książki zajmuje ważny rozdział „Akademia Medyczna w Łodzi (1959–1966)”. Rozdział ten przedstawia sylwetki wykładowców poszczególnych przed-

miotów i ich asystentów dydaktycznych, pomieszczenia zakładów i klinik, często podręczniki, wykłady, ćwiczenia, a zwykle egzaminy. Tekst dotyczy nauk podstawowych, klinicznych i innych, jak historia medycyny, język rosyjski, filozofia marksistowska i studium wojskowe. Niewłaściwy stosunek do młodzieży niektórych egzaminatorów (nieraz wybitnych naukowców i oryginałów), wobec nadwrażliwości i nerwicowości studentów (w tym autora) wpływał na ich przeżycia egzaminacyjne. W charakterystyce wykładowców i asystentów nie pominął autor sex appealu pań. W dalszym ciągu spotykamy wspomnienia o koleżankach (też z oceną ich sex appealu) i kolegach, zamieszkujących domy studenckie, przy rodzinie lub u obcych osób. Autor daje opisy własnych miejsc zamieszkania i stosunków z właścicielami lokali. Nie bez pewnej autoironii wspomina o przemianach swej osobowości w czasie studiów, opisuje życie towarzyskie, własny stosunek do sytuacji politycznej (ZSP, ZMS i PZPR) oraz wakacyjne wyprawy.

Tekst wzbogacają fotografie (16), głównie autora, w różnych latach jego dzieciństwa i młodości. Indeks nazwisk liczy 10 stron. Strona edytorska zasługuje na uznanie — papier, układ, czcionka, reprodukcja zdjęć oraz barwna, twarda i lakierowana okładka z portretowym wizerunkiem autora.

Lekturę książki polecam osobom zainteresowanym powojennymi dziejami naszego społeczeństwa i szkolnictwa, zwłaszcza uniwersyteckiej medycyny.

HENRYK GAERTNER — KRAKÓW

Jerzy Woy-Wojciechowski

Q pamięci

Domena, Warszawa 2014, stron 370, ilustr. 344,
ISBN 978-83-938166-1-3

Profesor Jerzy Woy-Wojciechowski jest bardzo dobrze znany, zwłaszcza środowisku medycznemu i kultural-

nemu. Specjalista ortopedii, traumatologii i medycyny nuklearnej ma znaczny dorobek naukowy i popularnonaukowy. Jest m.in. wielce zasłużonym wieloletnim (27 lat!) prezesem Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, zaangażowanym w odrodzenie samorządu lekarskiego i w powstanie Domu Lekarza Seniora. Literacką działalność reprezentują liczne opowiadania i interesujące